

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

VÄGPARTI FRÅN FRÖSÖN. — FOTO REIMERS, GÄVLE.

23:DJE ÅRG.

DEN 26 MARS 1922

N:o 26.

Foto. Jäger, Sölm.

Erik Odman

Kliché: Göts Ritbyrå & Klichéanstalt, Ötg.

Vid sitt nyligen hållna årsammansträde har Svenska publicistklubben till sin ordförande med stor majoritet nyvalt Stockholms-Tidningens huvudredaktör och ansvarige utgivare Erik Rinman.

Erik Benjamin Rinman är född i Boteå i Väster-norrlands län den 2 maj 1870. Föräldrarna, sedermera bosatta i Göteborg, voro assuransdirektören Sven Engelbert Rinman och hans maka Nanny Elisabeth Johanna Bratt. På fädernet härstammar han i rätt nedstigande led från de båda kända föregångsmännen på den svenska bergshandlingens område Sven Rinman och Karl Rinman, den förre hans farfaders farfar, den senare hans farfaders far. Modern tillhörde den framstående köpmanssläkten i Göteborg med härstamning från Värmland. Efter att år 1889 ha avlagt mogenhetsexamen vid Göteborgs högre latinläroverk blev han student i Uppsala, där han efter en genom utländska resor flera gånger avbruten studietid år 1896 avlade kansliexamen. Under någon tid tjänstgjorde han därefter som e. o. amanuens i k. fängvårdsstyrelsen, men kände sig med sin omfattande allmänbildning och sina tidigt vaknade politiska, särskilt socialpolitiska intressen dragen åt tidsningsmannakallet och inträdde så 1897 som medarbetare i Svenska Dagbladet vid dess då inträffade omläggning från protektionistiskt, starkt intressebetonat partiorgan till en modern tidning i europeisk mening med närmast liberal läggning. I denna tidning, i vars redaktion han kvarstod i icke mindre än nio år, intjänade han sina publicistiska sporrar. Genom nya utländska resor vidgade han sin erfarenhet och med den grundlighet, varmed han satte sig in i de olikartade frågor, som blevo föremål för hans intresse och arbete, tillvann han sig inom kort högt anseende för saktighet och vederhäftighet. När år 1906 Gustaf Gullberg efterträdde A. F. Hallgren som utgivare av Stockholms-Tidningen, väckte det därför ingen förvåning, att han skyndade att till medredaktör och chef för tidningens politiska avdelning förvärva sig Rinmans redan då obestridda kraft. Och då Gullberg fem år senare avled, ryckte Rinman med självskriivenhetens rätt upp till hans efterträdare.

Det var en i många hänseenden inflytelserik ställning Rinman genom sin övergång till Stockholms-Tidningens redaktion kom att intaga. Denna tidning har visserligen icke i partipolitiskt hänseende intagit någon ledande ställning, men den har till gengäld förvärvat sig en enastående spridning. Redan vid sekelskiftet utgick den i större upplaga än något annat blad norr om Berlin, och sedan Rinman inträtt i dess redaktion, ökades dess läsekrets ytterligare, i det den mera än förut vann insteg även bland de mera bildade klasserna. I politiskt hänseende intog den en bestämt liberal hållning, som hade sitt särdrag i en utpräglad försvarsvänlighet, icke utan påverkan av det Hjärneska lösensordet "försvar och reformer". Därjämte kom tidningen under Rinmans ledning snart att utmärka sig genom det auktoritativa sätt, varpå denne förstod behandla de alltmåra i förgrunden sig trängande socialpolitiska frågorna. När spörsmål om arbetsavtalslagstiftning stätt på dagordningen eller striderna mellan arbetsgivare och arbetare tillspetsat sig på sådant sätt, att de tilldragit sig även en utanför stående allmänhets intresse, har man allt mera vant sig att vända sig till Rinmans utredningar i Stockholms-Tidningen för att erhålla vägledning, i förra fallet om de olika socialekonomiska och rättsliga synpunkter, som därvid böra komma i betraktande, i det senare beträffande det verkliga objektiva saksåge, kring vilket anklagelser och motanklagelser brutit sig. På detta område har Rinman för övrigt uppträtt som författare även utanför sin tidsnings spalter. Hans år 1907 utgivna skrifter om "Städerna som arbets-

givare" samt om "Arbetsavtal och kollektivavtal" ha mycket bidragit att klara begreppen i fråga om dessa ämnen och utan att göra sig skyldig till överdrift, kan man säkerligen våga påstå, att Rinman mera än någon annan samtida svensk publicist har förtjänsten av att ha bibragt allmänheten en riktig uppfattning om de modärna striderna mellan arbetsmarknadens båda parter.

Erkännande härav har man att se i hans ställning som styrelseledamot i Svenska sektionen av internationella föreningen för lagstadgat arbetarkydd sedan 1910 och i hans kallande till ledamot av Sociala rådet vid dettas upprättande år 1913, ett uppdrag som sedermera och senast i början av detta år förnyats.

En annan egenhet hos Stockholms-Tidningen under Rinmans redaktörstid har varit, att den rätt ofta framträtt med artiklar, vilka synts tillkomna efter samråd med utrikesdepartementet. Tidais har det t. o. m. kunnat se ut, som om tidningen anlitats som officiöst organ. I viss mån var detta säkerligen fallet under De Geerska och von Sydowska ministärerna, då greve Wrangel innehade utrikesministerposten. I andra fall har allmänheten kanske misstagit sig och har det varit Rinmans egen samvetsgranna omsorgsfullhet vid ömtåliga utrikespolitiska ärendens behandling, som givit anledning till missuppfattningen.

I dagens politiska frågor har Rinman, som är liberal till sin åskådning men icke partiintresserad, i stort sett följt den frisinnat-liberala politiken. Ett undantag inträffade bl. a. år 1914, då han hörde till den fraktion av de liberala, som ansåg frågan om tidpunkten för de värnpliktiges inryckning — delad eller odelad övningslinje — icke böra tillåtas bli partiskiljande. På det nykterhetspolitiska området har han anslutit sig till dem, som alls icke tro på ett rusdrycksförbuds gagnelighet för folknykterheten bl. a. på grund av svårigheten att genomföra det. Under världskriget var Stockholms-Tidningen måhända den av vårt lands stora tidningar, som mest följdriktigt lyckades genomföra en neutral ståndpunkt.

Stockholms-Tidningen kan glädja sig åt att under Rinmans ledning kraftigt ha gått framåt, åtminstone ända till den senaste ekonomiska krisens utbrott, vilken som känt bragt ett visst bakslag för de flesta tidningar. Detta i trots av, att han visst icke dragit sig för att understundom hävda sakligt motiverade ståndpunkter, om vilka han kunde förutse, att de icke skulle falla alla hans läsare på läppen. Så var t. ex. fallet år 1909 vid storsträjken, då han ej kunde undgå att uttala sin förkastelsedom såväl över de därmed förbundna avtalsbrotten som över försöken att kväva den fria yttranderätten genom sträjken utsträckning till tidningstryckerierna. Följden blev, att tidningen utsattes för en s. k. blockad, som emellertid ej blev av längre varaktighet. Under kriget steg Stockholms-Tidningens upplaga ända till 165,000 exemplar — mera än någon annan svensk tidsning.

Av lättförklarliga skäl har Rinman från början hyst stort intresse för Centralförbundet för socialt arbete (C. S. A.) Sedan år 1913 var han jämväl förbundets vice ordförande och år sedan 1921, efter professor Knut Kjellbergs bortgång, dess ordförande.

År 1911 anlitades han som ledamot i kommittén för den litterära och konstnärliga äganderättens ordnande.

Det är icke första gången Publicistklubben hedrar honom med ordförandeval. Förut har det skett såväl 1905 som 1911. År 1905 utgav han på offentlig bekostnad såsom ordförande i Publicistklubben sin i stor upplaga spridda framställning på engelska språket av den svensk-norska krisens innebörd ur svensk synpunkt under titeln "Fiction and Fact about the Scandinavian Crisis".

Isbrytaren II har i dagarna återvänt till Stockholm efter sin långvariga hjälpepedition till de nyligen isblockerade farvatten utefter Sveriges västkust. Under den nu lyckosamt avslutade färden har undsättning lämnats åt inalles 24 av de väldiga drivmassorna mer eller mindre svårt hotade fartyg, av vilka 14 varit svenska och övriga av främmande nationalitet.

Den mest uppmärksammade skidtävling som någonsin hållits i vårt land, det nationella *Gustav-Vasaloppet* ägde söndagen den 19 mars rum i Gustaf Erikson Vasas historiska Dalabygd under en tillslutning från landets främsta skidlöpare som många gånger överträffade arrangörernas djärvaste förväntningar. Den ursprungliga planen att låta loppet bli en kopia av den unge Gustaf Erikson Vasas färd genom skogarna till Sälen måste på goda grunder övergivas och kom detsamma nu att i stället gå mellan Sälen och ett stycke fram utefter Västra Dalälven och

26 Mars 1922 Lösnummer 35 öre
HVAR 8 DAG
 •ILLUSTR• •MAGASIN•

OMSLAGSVIGNETT TILL FÖRELIGGANDE N:R 26.
 I mörkblå dubbeltonfärg.
 Stockholms Isbrytare II på hjälpepedition vid Västkusten.
 Foto: R. Westfelt, Råsunda. — Klische: Sjöberg, Gbg.

därefter tvärs över genom Älvdalen och Moraslätterna fram till Mora.

Det var ett stort ögonblick i vår skidlöpningshistoria då vid 6-tiden på söndagsmorgonen av de omkring 150 anmälda skidlöparna 115 ställdes upp till det krävande och av hela landets intresse följda loppet.

När vid 1/21-tiden på eftermiddagen *E. Alm*, Norsjö, i den individuella tävlingen anlände såsom förste man till målet vid Vasastatyn i Mora utbröt även ett ändlöst jubel från den till flera tusental uppgående folkmassan.

I lagtävlingen segrade *I. F. K. Norsjö*, med en tid av 23 timmar, 2 min, och 17 1/2 sekunder. Det segrande laget erhåller den av konungen till Vasaloppet skänkta Kungapokalen samt det av fru Emma Zorn skänkta vandringspriset, Zorns staty av Gustav Vasas.

Den glansfulla skidtävlingen avslutades efter ett historiskt föredrag i Mora kyrka av kapten E. Killander med kyrkringning och från 3 olika håll kommande faceltåg, som slöto en glödande ring kring Vasastoden.

Till bilder å sid. 408.

Englands koalitionsregering genomgår sedan lång tid tillbaka en allvarlig kris, som i betänkligaste grad hotar Lloyd Georges ställning som premiärminister.

Som man erinrar bröt sig Lloyd George under kriget ur det liberala partiet, som han dittills tillhört, och bildade jämte den med honom följande liberala gruppen samt de konservativa den koalition, ur vilken sedan den nuvarande regeringen med Lloyd George i spetsen framgick. Under senaste tiden har en stark spän-

Forts. å sid. 416.

Till vänster:
 KONUNGENS POKAL TILL
 VASALOPPET.

Till höger:
 FRÖKEN ELSA BRÄNDSTRÖM I BERLIN där hon varit föremål för stor hyllning till tack för hennes utomordentliga verksamhet inom Svenska Röda Korset i Ryssland till tjänst för krigsfångarna där.

Pressfoto.

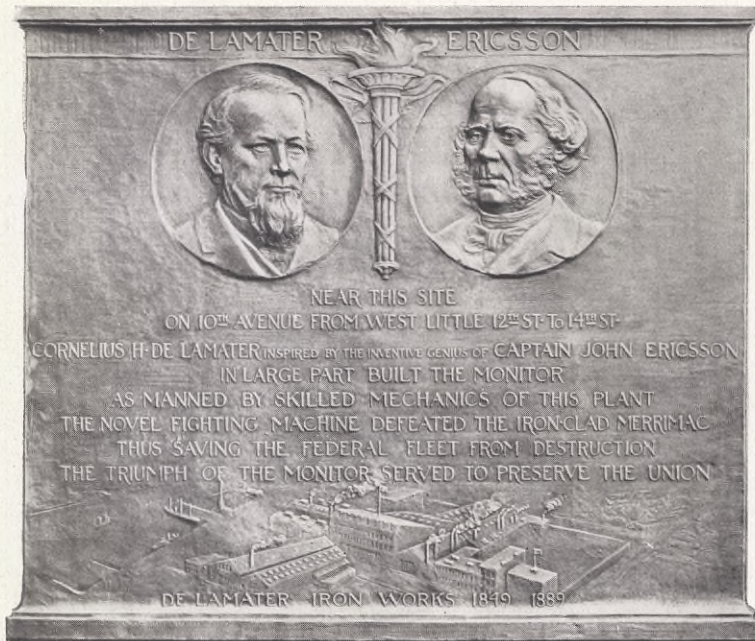
Klische: Sjöberg, Gbg.

Käfer fotograf.

Klische: Sjöberg, Gbg.

Efter fotografier.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

YTTERLIGARE TVÅ MINNESTAVLOR ÖVER JOHN ERICSSON UPPSATT I NEW YORK.

H. 8. D. återger härmed bilden av en framstående svensk-amerikan, konsulterande ingenjören hos General Electric Company i Schenectady, *Eric A. Löf*.

Hr Löf åtnjuter i Amerika anseende såsom en av landets främsta förmågor inom sitt speciella fack kraftanläggningar och kraftöverföring.

Efter porträtt.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

ERIC A. LÖF, en i Förenta staterna synnerligen framstående svensk-amerikansk ingenjör.

efter studier vid Falu h. allm. läroverk och Chalmerska institutet i Göteborg 1902 över till Amerika, där han sedan 1909 innehaft sin nuvarande befattning hos General Electric.

Som ett litet erkännande från hemlandet har han i dagarne tilldelats Vasaordens riddarteckens första klass. Bekant är även hur vissa underhandlingar rörande elektrifieringen av bandelen Stockholm—Göteborg mellan K. järnvägsstyrelsen i Sverige och General Electric förts mellan styrelsen och ingenjör Löf, vilken även för svenska statens järnvägars representanter tjänstgjort såsom ciceron under deras studiebesök i Amerika. Ingenjör Löf är född år 1879 och kom

GLÖM EJ att förnya kvartalsprenumerationen!

Efter fotografi.

Kliché: Göss, Gbg.

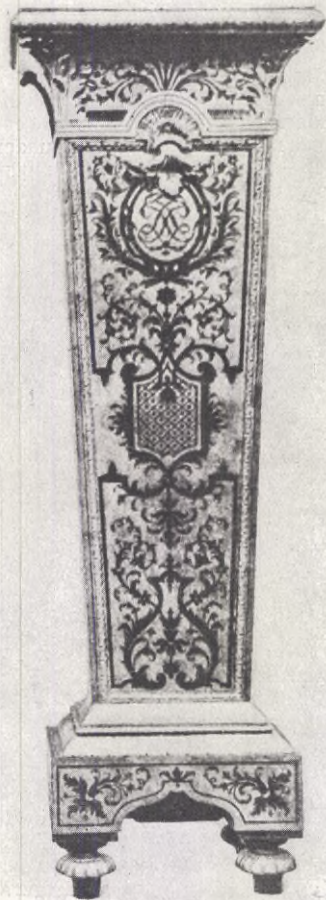
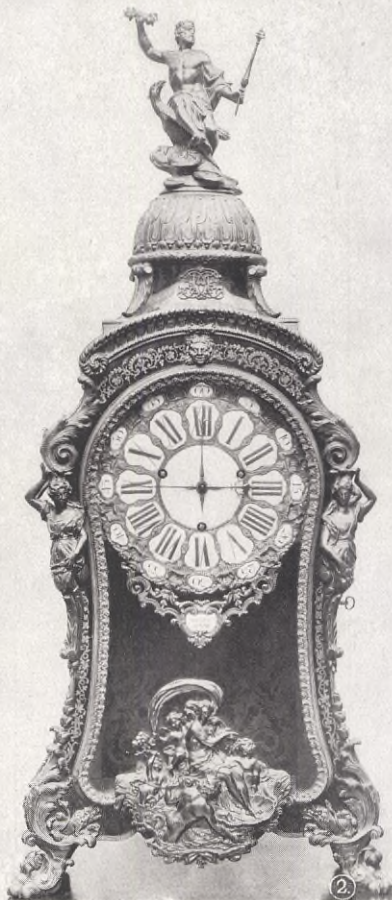
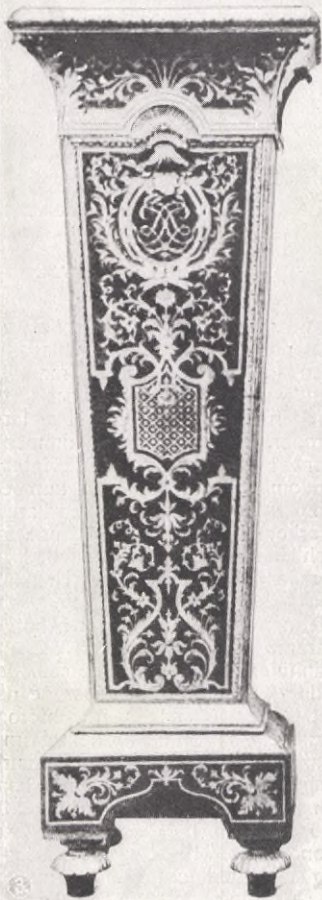
DÄR SVENSK-AMERIKANSKA NYHETSBYRÅN ÄR INRYMD I NEW YORK, "Tribune Building".

Biand Frankrikes många möbelsnickare under 1600- och 1700-talen har ingen nått den berömdhet med vilken André Charles Bouilles namn gått till eftervärlden. Huruvida han givit uppslaget till den sorts inläggningskonst, han representerade, är tvivelaktigt, ty redan italienarne hade under sitt uppehåll i Frankrike långt före Bouilles tid utnyttjat metall, sköldpadd och horn, alltså samma material, som denne använde, vid mobiliers ytutsmäckning, fast anbringandet av desamma rätt väsentligt skiljde sig från Bouilles art. Blott ett barn var han, då vid en inventering hos Mazarin 1653 i förteckningen möbler upptagas med samma inläggningsmaterial. Säkert är emellertid, att

Forts. å sid. 415

1. SKRIVBORD FRÅN MME DE MAINTENONS VÅNING PÅ FONTAINEBLEAU.
2. PENDULE LOUIS XIV. BOULLE-ARBETE med beslag i förgylld brons. Till denna pjäs hör en konsoll som finnes men ej är med å bilden här.
3. o. 4. FIEDESTALER I BOULLE-ARBETE. I Wallace collection i London. 3 a. 4 b.

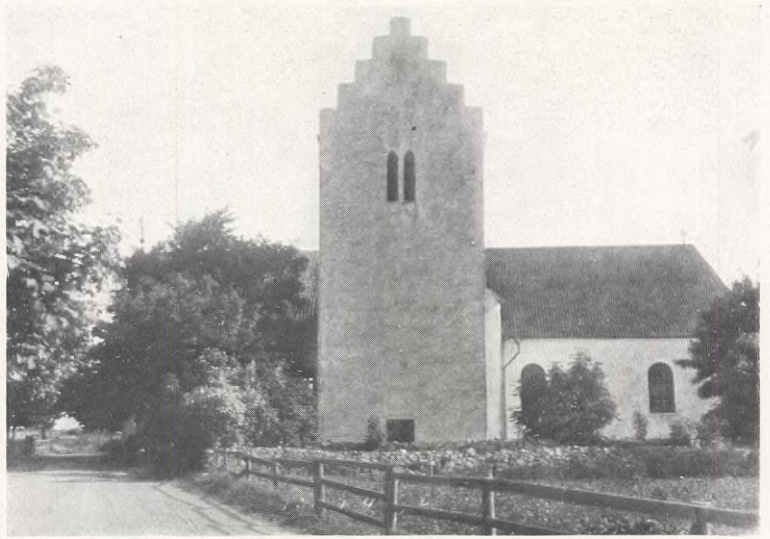

Kliché: Goës Ritbyrå & Klichéanstalt, Gbg.

KRISTIANOPEL. Detalj av fästningsmuren med den forna inartsvägen vid Lurborran.

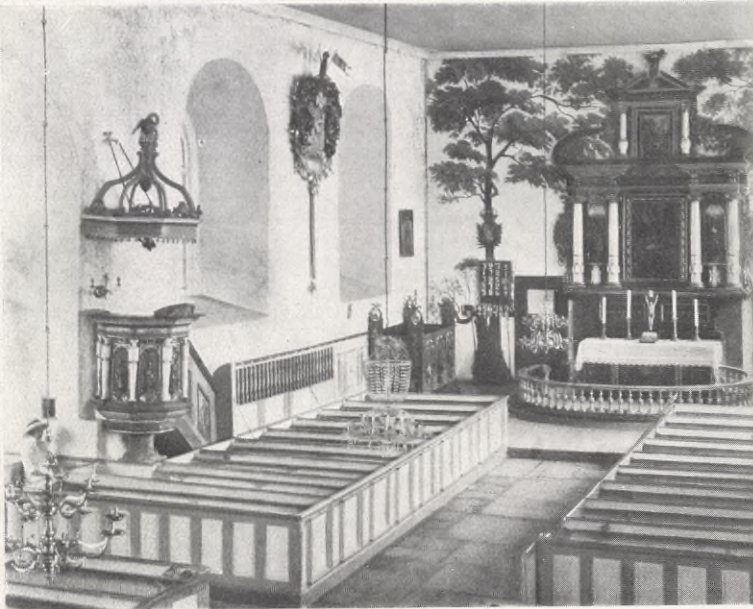
Efter fotos av författaren.

De sista dagarna av september 1676 voro oroliga på den bleking-ska ostkusten. Snapphanerörelsen hade blossat upp på nytt; den svenska besättningen hade måst avtåga från Kristianopel samt överlämnat åt borgerskapet att försvara sig bäst det gitte och bland menige man framskymtade nu ett hopp om landskapets snara återförening med Danmark. Detta hopp fick ytterligare näring genom den danska agitationen samt stegrades ännu mer när danska flottan skymtade utanför kusten. Den 25 september landsattes en styrka under befäl av överstelöjtnant von Lüt-zow och Kristianopel var ånyo i danskarnes händer.

Kliché: Goës Ritbyrå & Klichéanstalt, Gbg.

KRISTIANOPEL: KYRKAN.

KRISTIANOPEL: KYRKAN.

Kliché: Goës, Gbg.

Men Lüt-zow var en vankelmödig man. Gång på gång klagade han inför vederbörande, framhållande sin svåra ställning och fästningens bristfälligheter. Hans farbroder, som var dansk kommandant i Kristianstad, sökte intala honom mod och att fatta kurage, men förgäves. När svenskarna återkommo i februari följande år och började belägra staden, förlorade han besinningen. Han lät locka sig utanför vallgraven för att underhandla, en del av officerarna rådde honom även att kapitulera och en hjört, som de ridderliga svenskarne passade på att förära överstens fru, bidrog kanske även till ett för dem gynnsamt resultat. Den 22 februari cagtingade Lüt-zow, men när han längre fram på året återkom till Köpenhamn, höll det på att gå honom illa. Endast genom kunglig nåd undgick han att mista livet, hans värja knäcktes en mor-

Efter fotografi. I KRISTIANOPELS KYRKA: Slottsherrens bänk 1635. Kliché: Gøts, Gbg.

gon framför fronten och i största armod framlevde han sedan i Tyskland sina dagar. Kort efter det svenska kommit i besittning av staden, befallde Karl XI att befästningarna skulle raseras. Borgarna flyttade till andra orter och av det hela återstod snart icke mera än demolerade murar och de nedrivna bostadshusens grundstenar. Endast kyrkan reste sig som ett vittnesörd om platsens forna storhet och först långt in på 1700-talet såg den på nytt låga bostadshus av trä uppväxa vid sin fot.

Snabbt hade Kristian IV:s mödosamt tillkomna gränsfästning utplånats från jorden och föga mer än sju decennier hade förflutit sedan Sivert Grubbe skrev i sin dagbok följande: "1600, Juni 2 Var jeg med Kongen i Bleking hos mine kjære Svigerforældre. Slottet Lyckaa blev ødelagt og Byen Avskjær mistede sine Rettigheder. Indbyggerne bleve nødte til at flytte til den ny By, som kaldes Christianopol. Min Svigerfader, Knud Grubbe, lagde Grundstenen til Kirken samme steds".

Kristianopol hade dock grundlagts redan föregående år och i mars 1599 fick länsmanen Knud Grubbe order om att arbetet skulle

bedrivas med största skyndsamhet. De talrika lödrivarna i Blekinge skulle anhållas för att användas vid bygget. Ännu 1611, när Kalmarkriget utbröt, voro befästningarna ingalunda fullbordade. Spänningen och misstänksamheten på gränsen stegrades nu oerhört. Inga svenskar fingo komma in i fästningen, utan dessa skulle sälja sina varor utanför staden. I april var Kristian IV där för att tillse försvarsanläggningarna och så kommer då midsommardagens natt, då svenskarna under prins Gustaf Adolf lyckades taga sig in i staden. Kyrkan samt övriga byggnader brändes och lastad med ett stort byte drog fienden därifrån. Redan den 27 juni fick Kristian IV vetskap om olyckan, vilken han tillskrev vaktens försummelse. Ridefogden i Kristianopol fångslades och en annan insattes i hans ställe.

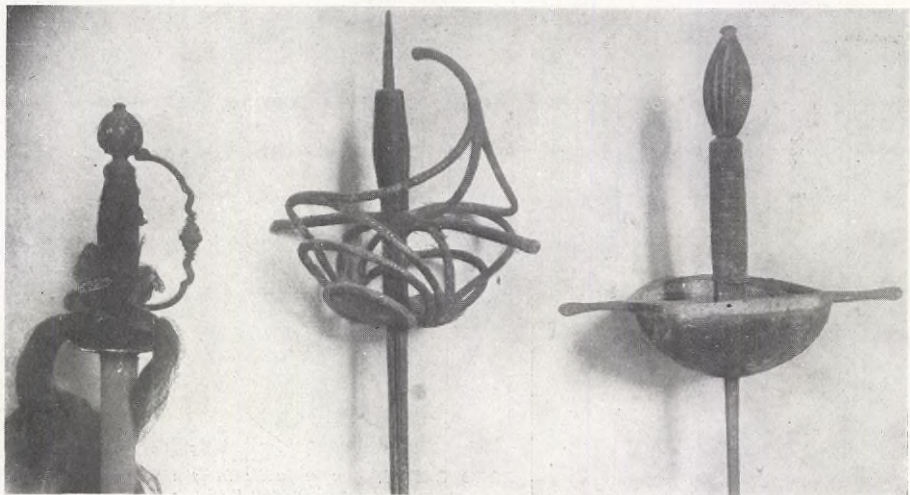
Några årtionden senare ägnades befästningarna vidmakthållande allt mindre intresse och under vintern 1644—46 måste man hugga upp isen i de igenfrusna gravarna för att skydda sig. Under Karl XI:s förmyndar regering framkom allt mer kravet på befästningarnas raserings och snart skulle borgarna med vemod och grämselse åse, huru svenskarna demolerade de med stor möda och kostnader uppbyggda bastionerna. Kristianopels saga var förbi.

Fredsörhandlingarna i Brömsebro 1645 förde en mängd främlingar till staden och satte för en kort tid fart i byggnadsverksamheten. Mot slutet av januari 1645 reste Corfitz Ulfeldt samt tre andra av rådets medlemmar jämte den franske ambassadören, baron de la Thuillierie till Kristianopol. Även tre av de holländska sändebuden stannade i staden hos de franska kommissarierna. Det största besväret åstadkom nog den franske ambassadören, vilken, liksom flertalet av sina landsmän, tydligen hade sinne för ett gott kök. Han tog sitt kvarter i ingenjören Hans Jacobsen Schörtz nybyggda korsvirkeshus och ett kök uppfördes omedelbart för hans räkning på byfogdens gård. En vägg flyttades i ambassadörens gemak och stekarhuset försågs med bakugn och skorsten. Här tillreddes ambassadörens stekar och pastejer. Vidare inreddes en

Forts. å sid. 411.

STADEN AVSKJÆRS SIGILL FRÅN 1350. — Efter fotografi. — Kliché: Gøts, Gbg.

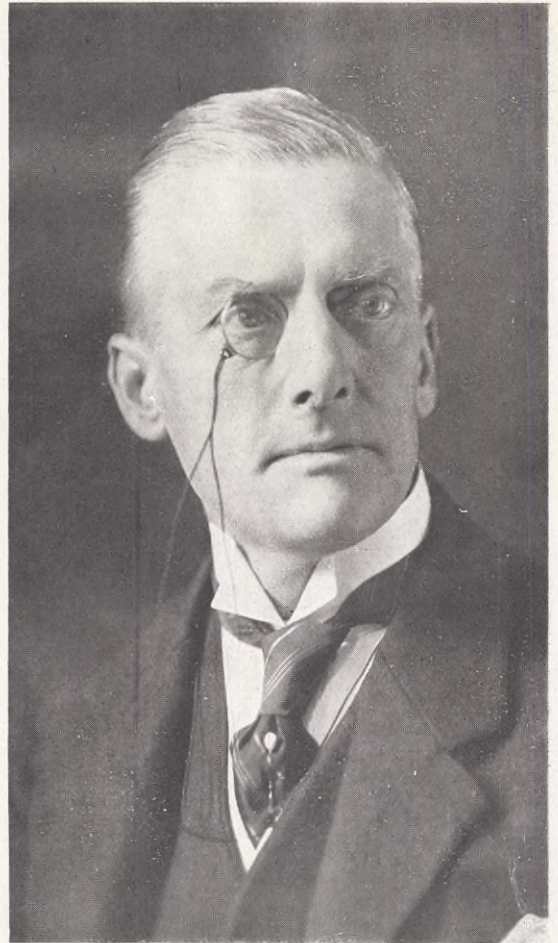
Efter fotografi. I KRISTIANOPELS KYRKA: en värja från 1742 och två från 1600-talets förra hälft. Kliché: Gøts Ikkuburå & Klichéanstalt, Gbg.

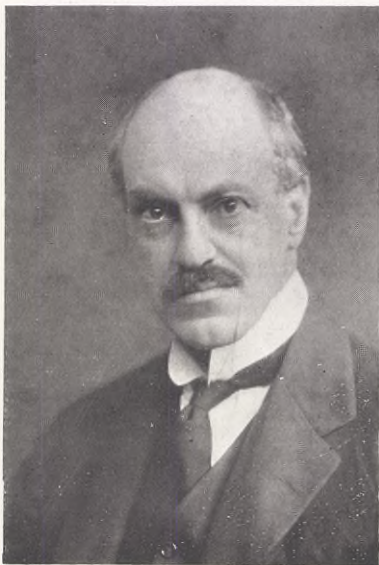

Efter fotografi. Kliché: Göts, Gbg.
 EARL OF READING, VICE KONUNG I
 INDIEN, VILKENS AVGÅNG PÅ SINA
 HÅLL PÅYRKAS.

Härunder: RT. HON. EDWIN S. MON-
 TAGU. Den i dagarne demissionerade mi-
 nistern för Indien.

Kliché: Göts, Gbg.
 AUSTEN CHAMBERLAIN. En av de främsta
 konservativa ledarne och starkt framskjuten
 som Lloyd Georges efterträdare. Ledamot av
 kabinettet. — Efter ett nytaget porträtt.
 Härunder: LORD BIRKENHEAD. Lord
 kanster och ledamot av kabinettet. Framstä-
 ende konservativ och i intimt samarbete
 med Chamberlain.

Efter fotografi.

Kliché: Göts, Gbg.

LORD DERBY, som erbjudits indiska
 ministerposten efter Montagu men av-
 böjt. — Efter originalporträtt.
 Texter å sid. 415. — Kliché: Göts, Gbg.

Efter fotografi.

Kliché: Göts, Gbg.

Den berömda engelske diktaren *John Galsworthy* — samtids stora namn inom Englands litteratur — har i dagarna på inbjudan av The Anglo-Swedish Society gästade Sverige och i Göteborg, Stockholm och Uppsala hållit med utomordentlig entusiasm mottagna föredrag över ämnet "Two great novelists and some personal reflections". I Göteborg framträdde diktaren den 16 mars inför The Anglo-Swedish Society i K. F. U. M:s solennitetssal som till sista plats var fylld av en intresserad och förväntansfull publik.

Aftonen blev en stor och minnesvärd händelse i Anglo-Swedish Societys historia, i det att denna sammanslutning, som inom skilda områden verkat för främjandet av kännedomen om engelsk kultur, kunde se ett glänsande resultat av sin verksamhet i den enastående

Efter fotografier.

Överst: JOHN GALSWORTHY, den framstående engelske novellisten-dramaturgen har i dagarna besökt Sverige. Första besöket gällde Göteborg och Anglo-Swedish Society-avdelningen där, från vilkens trevliga sällsapsrum vi lämna en interiör.

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg

tillslutningen till föredraget och i den entusiasm varmed publiken lade i dagen lika mycket sin beundran för den mycket läste och uppburne diktaren som sin upp-

skattning av den fängslande och spirituella föreläsaren. Den 17 mars anlände diktaren till Stockholm, där

Forts. å sid. 411.

Pressfoto.

UTSÖKT FRANSK BOKUTSTÄLLNING I STOCKHOLM. — Text å sid. 415.

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg

PRINSENS AV WALES BESÖK I DELHI. Prinsen jämte vicekonungen, earl Reading, inspekterar trupperna.

Nedre bilden: VISCOUNTESS LASCHELLES (PRINSESSAN MARY) MED SIN GEMÅL på väg över Kanalen. Ögonblicket synes mindre lämpat för Amors smek än för Rans soek.

Prinsen av Wales har i dagarna lämnat Indien efter sin långa vistelse där. städes. De farhågor för upplopp och demonstrationer, som i anledning av den rådande jäsnningen i Indien förknippades med den unge furstens afärd från England den 26 oktober förra året ha i allvarligaste mån be sannats. Trots eng-

Efter fotografier.

Kliché: Gués Kistoya & Klichéanstalt, Öbg.

elska pressorgans fördöjande av det verkliga förhållandet, har sanningen om hur prinsens segertåg i verkligheten gestaltat sig slutligen icke kunnat undertryckas. Den resumé som nu föreligger utgör skildringen av en enda serie oroligheter av de mest allvarliga slag. I såväl Bombay som Calcutta och Madras har därunder det furstliga segertåget gått fram genom våldsamma upplopp, masshäkningar och sammanstötningar.

Överhuvud synes man för välkomsthälsningarna ha fått vädja till den mindre oppriska lantbefolkningen, som inhämtats med extratåg och ställts upplängs gatorna för att åtminstone giva den furstlige gästenskenet av en unison hyllning.

KRISTIANOPEL. Forts. fr. sid. 407.

silverkammare, en stuga för vaktmanskapet, ett stall för 24 hästar samt en byggnad för ambassadörens höns, gäss och lamm. Gästabuden synas ha pågått snart sagt både natt och dag, ty i köket förbrukades tretton skyfflar allenast vid uttagning av askan. För att borttransportera skarnet i det franska kvarteret användes icke mindre än femton skottkärror, vilka samtliga blevo i grund förstörda.

Även de holländska och danska sändebuden förstodo att inrätta det bekvämt åt sig. Danskarna anordnade en egen vinkällare samt förde ett gott bord. Tio skottkärror och tio järnskyfflar förbrukades i köket och där eldades så flitigt, att trivirket under skorstenen avbrändes och oupphörligt förekommo reparationer. Under sådana förhållanden blevo stugorna vid Brömsebro, där de främmande sändebuden och svenskarna möttes, endast offic ella mottagningssalonger, vilka endast några få gånger kommo till användning. Vi veta inte mera om dem än att glas-mästaren insatte nya rutor i fönstren.

I stadsplanens anordning var Kristianopel en föregångare inom Danmark. Det var renässansens idéer som här tillämpades och såsom anlagd stad enligt det rätvinkliga schemat var Kristianopel den första i riket, om ej i hela Norden. Planläggaren var Hans van Stenwinkel d. ä., den danske riksbyggmästaren som, enligt inskriften å gravstenen i Halrnstads kyrka "efter Konning Christians IV angivelse i Hans Mat. egen nerverelse det ny Ausser i Bleging funderet". Från norr till söder sträckte sig de rätvinkliga gatorna. I stadens mitt utbredde sig torget, vid vars södra del reste sig den stora korskyrkan med dess trappgaveltorn; strax invid låg skolan och mitt på torget stod hällen och ett corps de garde. I allmänhet voro boningshusen uppförda av korsvirke eller trä. Lika litet som övriga städer i Norden under denna tid var Kristianopel något renligt samhälle och gatorna voro oerhört smutsiga. Det var svårt nog att taga sig fram i gytjan eller den från boningshusen utkastade orenligheten och ibland kunde den rryckna smutsen hindra passagen. Först på 1670 talet påbörjades gatornas stenläggning. Men även denna blev ytterst primitiv. Tack vare stadens gynnsamma läge på en udde i havet med vinden från Östersjön svepande

genom gatorna torde dock Kristianopel ha varit friskare än många andra städer i Danmark.

Endast kyrkan, raserade befästningsmurar och grundmurar till forna bostäder äro ännu synliga vittnesbörd om stadens omfång och storhet och livet på dess gator och torg, på hambryggan och i stadsporten kunna vi nu icke mer än skymta spåren i för länge sedan gulnade dokument. Det är mest döda namn som där träda oss till mötes; i stadskyrkan kunna vi se många av deras gravstenar. Med bomärken och plattyska inskrifter ligga här de nötta kalkstenshällarna och berätta om dem, som här styrde och ordnade. Vi läsa om kyrkoherden Hans Christensen Rafn, vars konterfej ännu hänger i koret och vars namn står på slottsherrens bänk; om den myndige rådmannen Daniel Leppin, som senare blev stadens sista borgmästare, om familjerna Schönefeld, Paffroth Ludwig och många andra. Ofta berättas deras namn om den ort, varifrån de kommit hitresände över havet: från Öland och danska öarna, från Holland och de många nordtyska städerna. Men ingen gravflisa täljer om den karske partigångaren Peter Folckvardt eller om stadens främste exportör vid 1600-talets mitt, rådmannen Erik Gise. Och så har det gått med många andra gravstenar över släkter, som möta oss i bevarade handlingar från stadens blomstringstid. Många gravstenar ha kastats ut, många vackra inventarier äro försvunna, men likväl är den gamla stadskyrkan fylld av en minnestung stämning en sommarkväll, när solen faller in genom fönstrens blyinfattade, gröna smårutor. Av den siste svenske kommandantens, majoren Anders Granatenlod, stora gravmonument, som intill 1830 talet upptog en god del av korets utrymme, synes nu icke ett spår, men i sakristian hänger ännu hans illa medfarna epitafium och värja. Altaruppsatsens inskrift berättar ännu om länsmannen Falk Lykkes verksamhet och till stora delar har interiören bevarat samma prägel, som den fick under Kristian IV:s renässans. Det ursprungliga har visat sig starkare än de nyare tillsatserna och så är det även i denna kyrka, där likväl danska och svenska gravhällar blandats om varandra. Gravplatser och gravstenar såldes och byttes, vän och fiende kommo att vila i samma grav. Och över dem alla råder samma djupa ro.

GALSWORTHY. Forts. fr. sid. 409

han på inbjudan av Svensk-Engelska föreningen i Grand Hotels fästvåning inför en elegant och litterär församling efter en välkomsthälsning av föreningens ordförande ärkebiskop Söderblom, upprepade sitt tidigare i Köpenhamn hållna föredrag om Dickens, Turgenev och Maupassant. Den flärdlösa i lugn kåserande stil hållna framställningen blev icke allenast en fängslande litterär essay från talarstolen utan gav även genom sin rikedom av individuella reflexioner intima kännedom om föreläsarens egen intressanta diktarpersonlighet, vilken förut välkänd genom sina verk, i och med detta första framträdande inför skandinavisk publik, sannolikt i hög grad utvidgat kretsen av läsare och beundrare.

John Galsworthy är jämte Bernhard Shaw ett av den engelska samtida litteraturens förnämsta namn. Bland svensk publik är han lika känd som uppskattad. En fullblodsengelsman till syn och kynne skildrar han med en ovanlig skarp ofta roande iakttagelseförmåga, och i en saklig, kultiverad och lätt ironisk stil sitt hemlands förhållanden, ofta förlagda till de högre samhällsklasserna och gärna med en starkt framträdande social tendens. Bland sin rika, romaner och skidespel omfattande produktion ger diktaren själv företräde åt följande tre arbeten: The Forsyte Saga, The Dark Flower och The five Tales.

Bland svenska författare satte Galsworthy Selma La-

gerlöf högst. Strindberg tilltalade honom personligen mindre, ehuru han ingalunda ville förneka hans mäktiga snille. I England spelas han icke, och Galsworthy, som sannolikt är en synnerligen vederhäftig representant för engelskt kynne, trodde ej att försöken därmed skulle slå väl ut. I övrigt är så jämförelsevis ringa del av Sveriges litteratur överflyttad till engelskt språk att ett närmare uttalande vore omöjligt.

The Anglo-Swedish Society i Göteborg, genom vars officiella inbjudan det celebra engelska diktarbesöket förverkligats, bildades i Göteborg i december år 1920 med uppgift att främja den kulturella förbindelsen mellan Stor-Brittannien och Sverige. Särskilt har denna verksamhet inriktat sig på att genom inviterandet av bemärkta föreläsare inom Englands litterära, konstnärliga och vetenskapliga värld, sprida kunskap och intresse för engelsk kultur och engelskt språk i vårt land. Vidare har man genom teaterföreställningar av ett inom sammanslutningen bildat amatörsällskap samt genom utdelande av ett antal fribiljetter för överresa till England åt unga svenska studerande berett möjligheten för närmare studerande av engelskt språk. The Anglo-Swedish Society, som står under kronprinsens beskydd, har till ordförande bankdirektör George Dickson samt till sekreterare mr Charles H. R. Baldwin, vilkens intresserade och initiativrika arbete utgjort dess förnämsta och framgångsrikaste drivkraft.

Vid A.-B. Svenska Handelsbanken har å bolagsstämma den 16 mars blivit till högste chefer utsedde: Bankens hittillsvarande vice verkställande direktör herr *Mauritz Philipson* till verkställande direktör samt förutvarande statsrådet *Knut Dahlberg* och jourhavande direktören vid bankens Provincscentral herr *Helmer Stén* till vice verkställande direktörer. — Att Sv. Hand.-banken, Sveriges största, under denna starkt förtroendeingivande led-

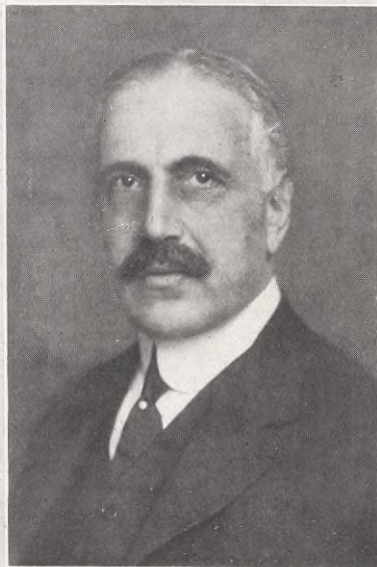
ning kommer att än ytterligare befästa sin synnerligen goda ställning, torde kunna anses såsom otvivelaktigt.

MAURITZ PHILIPSON. F. 1871, stud. 89, anst. h. bankfirfirmorna B. Simons & Co., Düsseldorf, A. Rüffer & Sons, London o. E. N. Raphael, Paris. Inträdde i Stockholms Handelsbanks — numera A.-B. Svenska Handelsbanken — tjänst 96, v. verkst. dir. 1900; styrelsesuppl. 1900, ord. ledamot 09. I dagarne utsedd t. verkst. direktör i A.-B. Svenska Handelsbanken.

KNUT DAHLBERG. F. 1877, stud. 95, jur. utr. kand.-ex. 1900, e. o. not. i Skån. hovr. s. å., polisnot. i Malmö

KNUT DAHLBERG.
Nyutsedd vice verkst. direktör.

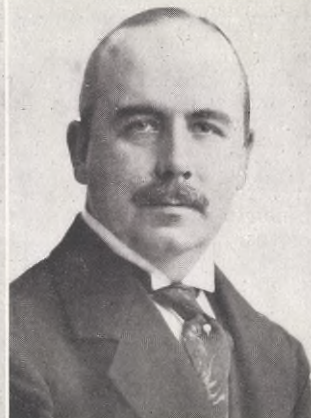

Efter porträtt. Kliché: Sjöberg, Gbg.
MAURITZ PHILIPSON.
Nyutsedd verkställande direktör.

06, stadsnot. där 08, rådman där 13. Intog under kristiden en av de mest framskjutna platserna i vår folkushållning; led. av den 16 tills. konsumtionsregler.-komm., v. ordf. i den s. å. inr. Folkhushålln.-komm. Statsråd o. chef f. Jordbr.-dep. 17 under Swartzska min., konsult. statsråd okt. 20—okt. 21 under De Geerska min. Ordf. i Centr. skiljenämnden sdn 20, häradshöv. i Sollentuna o. Färentuna här. doms. sdn dec. 21. I dagarne

utsedd t. vice verkst. direktör i A.-B. Svenska Handelsbanken.

HELMER STÉN. F. 1879, efter avslut. skolstud. samt praktik i utl. anställd som kamrer v. Härnösands e. bank 08; översg. s. å. t. bank a.-b. Norra Sverige, dess verkst. dir. 12. Ing. som styr.-led. i dåv. Stockholms Handelsbank; en följd av år jourh. dir. v. bankens Provincscentral. I dagarne utsedd t. vice verkst. direktör v. A.-B. Svenska Handelsbanken.

HELMER STÉN.
Nyutsedd vice verkst. direktör.

Efter porträtt. Kliché: Sjöberg, Gbg.

Finansministerportföljen inom den tyska riksregeringen har i dagarna övertagits av livsmedelsministern *Dr Hermes*.

En sensationell uppfinning — *trådlös tidningstelefon* demonstrerades den 18 mars av Internationalt Radiotelegraf och Telefon Compagni i Köpenhamn för ett antal inbjudna journalister och tekniker. Apparaten, som består av en ny trådlös telefon, och utmärker sig för sin stora enkelhet vid mottagandet av meddelanden från Centralen, är speciellt beräknad att komma till flitig användning på tidningsredaktionerna.

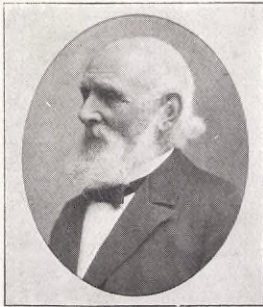
Bilden t. v.: *Dr HERMES*, Tysklands nye finansminister.
T. h.: *TRÅDLÖS TELEFON I TIDNINGSVÄRLDENS TJÄNST*.
Från provet häromdagen inför tekniska och publicistiska fackmän i Köpenhamn.

Efter fotografi. Kliché: Sjöberg, Gbg.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

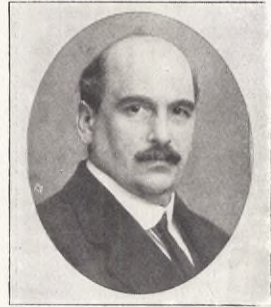
G. R. TIDESTRÖM.
F. d. Bruksförvaltare. — Lin-
desberg. — 95 år 17 mars.*

A. J. F. SVENSON.
Redaktör. — Hälsingborg.
70 år 28 mars.*

A. J. TUBBIN.
Grosshandlande. — Karlstad.
60 år 20 mars.*

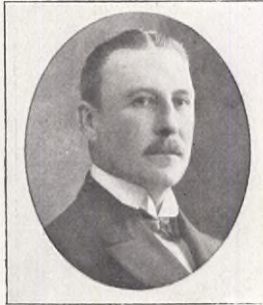
H. HALLENCREUTZ,
Direktör. — Stockholm.
50 år 29 mars.*

J. O. N. ASPGRÉN.
F. d. Överste. — Stockholm.
75 år 27 mars.*

N. G. T. ÅHLUND.
F. d. Överste. — Stockholm.
70 år 31 mars.*

G. C. G. AMINOFF.
Kabinettskammarherie.
Stockholm. — 50 år 28 mars.*

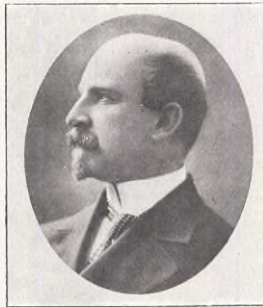
E. N. D. AF SANDEBERG.
Nyutnämnd öfverste o. chef f.
Västg. Regt:e.

E. V. GEMZELL.
Hovpredikant. — Stockholm.
75 år 24 mars.*

G. A. ALSTRÖM.
F. d. Rektor. — Grebbestad.
70 år 30 mars.*

B. E. GADELIUS
Professor. — Stockholm.
60 år 29 mars.*

K. H. R. VON SCHÉELE,
Rektor — Göteborg.
50 år 30 mars.*

K. O. BROADY †.
F. d. Överste. — Stockholm.
F. 1832. † 13 mars.*

A. T. PALM †.
Redaktör. — Stockholm.
F. 1849. † 14 mars.*

G. A. BOHLIN †.
Rektor. — Alingsås.
F. 1858. † 15 mars.*

C. A. BJÖRKMAN †.
Lantbrukare. — Ingestorp.
F. 1870. † 13 mars.*
Klische: Aug. Sjöbergs Klischeaanst., Gbg

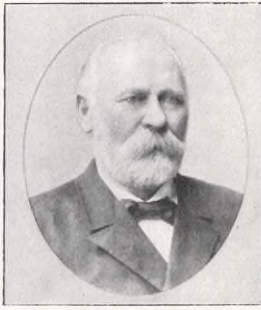
* Data å nästa sida.

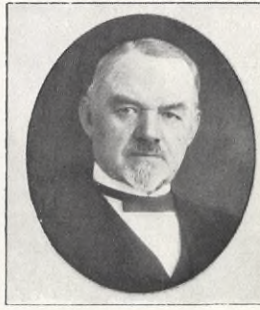
VECKANS PORTRÄTTGALLERI

H. C. PETERSON †.
F. d. *Disponent*. — *Kristinehamn*. — F. 1836. † 10 mars.*

L. LARSSON †.
F. d. *Bruksägare*. — *Stockh.*
F. 1842. † 12 mars.*

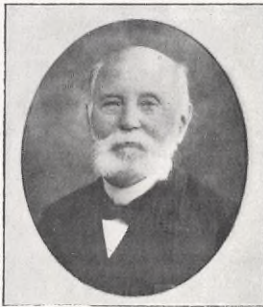
Å. ANDERSSON †.
Direktör. — *Svedala*.
F. 1846. † 14 mars.*

J. B. CARLSSON †.
Byggn.-chef. *Staaingeniör*. — *Linköping*. — F. 1860 † 13 mars.*

K. A. BELFRAGE †.
F. d. *Prov.-läkare*. — *Söderhamn*. — F. 1844. † 7 mars.*

P. A. ROMBERG †.
F. d. *Lärov.-adj.* — *Karlskrona*.
F. 1845. † 26 febr.*

P. E. ANDERSSON †.
Kronofogde. — *Eskestuna*.
F. 1862. † 8 mars.*

P. A. ENGSTRÖM †.
Tandläkare. — *Stockholm*.
F. 1881. † 7 mars.*

Kluchi Aug. Sjöbergs Klitcheanst., Gbg

CABRIEL TIDESTRÖM. Efter anst som bruksbokh. 45 bruksförv. v. ett flertal olika bruk 51—93 då han bosatte sig i Lindesberg. På sin tid led. av komm.-nmd o. fältavg.-styr. En av initiativtag. t. den friv. skarpskytte-rörelsen i Örebro län.

AXEL SVENSON. *Folkskollär.-ex.* 72, lär. i Halmst. s. å., i Köping 73, i Ystad 73—91. Medarb. i Öresunds-Postens red. 91, dess huvudredaktör 95—12, sdn änyo dess medarbet. Ordf. i styrna f. Ystads arbet.-fören. 83—91, Ystads rösträttsfören. 88—91, Ystads föreläs.-fören. 88—90; styr.-led. i Hälslarb. fris. fören. sdn 10.

ANDERS TUBBIN. Off. i Frillsn.-arn 89, stabsch. o. div.-ch. 94, chef f. dess Handelsdep. o. tryck 03, intr. som deläg. i firman S. A. Agge & Co., Upps. 06—09; numera inneh. av And. Tubbins agent-aff. i Karlstad. Styr.-led. i K. F. U. M., Karlstad sdn 10. v. ordf. f. Blåbandsfören. där sdn 18, värd f. K. F. U. M:s fastigh. där sdn 20, kassör i Res. köpmäns kristl. fören. sdn s. å.

HENNING HALLENCREUTZ. Utex. fr. Tekn. elem.-sk. i Malmö 91, stud. v. Tekn. högsk. i Charlottenberg 91—93. Efter praktik i in- o. utl. anst. 1900 som förste ing. v. nystart motorfabr. a-b. Diesels Motörer. Senare intress. i firman Percy F. Luck & Co, a-b., Stockholm, dess kassadir. 06, verkst. dir. sdn 19.

NESTOR ASPÖKEN. Ulijn. v. Jämtl. fältjög.-kår 73, övljtn. v. Västerb. reg. 98, överst o. chef f. sistn. reg. 02—07, överste i VI arméfördeln. res. 07—15. Gymn. lär.-kurs v. Gymn. centr. inst. 74—76. Chef t. friv. brandkåren i Östersund 89—90. Stadsfullm. i Umeå 03—07, v. ord. 07, ordf. i drätselk. där 11—12. Ordf. i styr. f. Norrl. banken där 10—17. Led. av styr. f. Ytterstfors träv. a-b. 09—20.

GUSTAF ÅHLUND. Ujlt. v. Göta art.-reg. 74, övljtn. 05, överste i III A. F. res. 07. Led. av Göteborgs stadsfulln. 04—16, v. ordf. i dess avlösn.-nmd. led. i dess budgetberedn. v. ordf. i styr. f. Ch. F. Lindbergs don.-fond; styr.-led. i Renströmska- o. Röhnska donat.-fonderna, led. i Sparv.-styr., styr.-ordf. i stadens gas- o. elektr.-verk, i a-b. Göteborgssvst. v. ordf. i styr. f. Allm. pens.- o. änkekassan. Led. av kriesvet.-akad.

GREGOR AMINOFF. Ulijn. v. Livg. t. h. 92, ord. off. h. prins Eugen 02, ryttm. 09, s. å. adj. h. Konungen, avsk. 13 o. intr. i reg. res.; kabinets-kammarherre h. Konungen sdn 15.

ERNST AF SANDBERG. F. 1871, uljtn v. Västg. reg. 91, ma'or v. Skån. inf.-reg. 15, övljtn v. Kronob. reg. 18, övljtn o. tf. chef f. Gottl. inf.-reg. 19, i dagarne utn. t. överste o. chef f. Västg. reg. Chef f. Inf.-sk. å Karlsborg 17—19.

EMIL GEMZELL. Stud. 68, prästv. 71, past.-ex. 77, reg.-past. v. Flott. o. kyrkoh. i Skeppshöjms förs. 83, e. o. hovpred. 82, tj.-görr. e. o. hovpred. 85, ord. hovpred. sdn 99. — Kaplan v. K. M. O.

ALFRED ALSTRÖM. Stud. 73, lär. v. Älvsb. i. folkhögsk. i Lared 80—82, förestånd. f. samma läns folkhögsk. i Femmelunda 82—86, förestånd. i Göteborg. o. Boh. i. folkhögsk. i Grebbestad 86—17. Ordf. i hälsov.-nmd o. byggn.-nmd i Grebbestad 91—94, brandchef 1900—03, ordf. i munic.-nmd 04—18, v. ordf. i Tanums komm.-fulln. 19—20, ordf. i pens.-nmd 14, i val-nmd sdn 10, i nykterh.-nmd 17—21. Led. av Göteborg. o. Boh. i. landsting 15 o. 17—19. Ordf. i Grebbest.-kretsen av Röda K. sdn 92. Styr.-led. i Boh. i. ensk. banks. sedermera Göteborg. banks avd.-kontor sdn 02.

BROR GADELIUS. Stud. 81, med. lic. 93, med. dr. 96; aman. o. tf. bitr. läk. v. Lunds hosp. 93—96, bitr. läk. där 96—1900, docent i psykiatri i Lund 96—03, asylläk. v. Lunds asyl 1900—03; tf. e. professor i psykiatri i Karol. inst. o. tf. överläk. v. Stockholms hosp. 02—03, e. o. prof. v. Karol. inst. 03—08, professor sedan sistn. år. Överläkare v. Stockh. hosp. sedan 03. Led. av vet.-akad., led.-av Medic. styr., vetenskapl. råd (psykiatri) 20. Medicinsk förf. Biografi o. helsid.-portr. årg. V. 12.

ROBERT VON SCHÉELE. Stud. 90, fil. kand. 95, adj. i Halmst. 05, adj. v. Ö. Realsk. i Göteborg 13, rektor där sdn 16.

OSCAR BROADY †. F. i Uppsala, u.-off. v. K. Flott. 53, emigr. t. För. Stat. 54, stud. v. Madison univ. där han grad. 61. Delt. v. inbördeskrigets utbr. som kapten f. ett am r. studentkomp, beförd. t. övljtn efter ett år samt omkr. ett år senare t. överste o. brigadchef i gen. G-ants armé. Deltog i ett stort antal bataljer. — Anslöt sig 55 t. baptistsamf. i För. Stat., förestod efter kriget ett par år en av dess församl. Återv. t. Sverige 66, där han organ. Betelsem. vilket han förestod omkr. 40 år. Vld dess stift. 81 ordf. i Fören. Betelsemin.; mångårig ordf. i Stock. miss.-fören. o. Sv. bapt. miss. förvalt. komm. i Stockh. o. landsorten erkänd som en framstående pred. o. talare. Kreer. t. teol. dir. v. Madison univ. 77.

AUGUST PALM †. Utbild. t. yrkesarbet. o. idk. skrädderi i Haderslev 74—75, medbild. där av en soc.-dem. fören. 75, utvisad 77, efter 3 års vist. i Dann. överflytt. han 81 t. Malmö o. fortfor där med sin soc.-dem. agitation, varigenom han blivit den svenska soc.-dem. banbrytare. Här-efter har han ägnat sig åt soc.-dem. tidsningsmannaskap samt åt kampen mot nykt.-absolutismen. August Palm har en gang varit ett namn med kraft g klang inom arbetarrörelsen, senare tid blev han väl mindre betydande — men alltid har han med skärpt varit ansedd s. en ärlig kämpe för sina ideal.

GUSTAF BOHLIN †. Stud. 81, fil. kand. 87, v. adj. i Falun 90, Marie-stad 90—92, Skara 92—95, ord. adj. i Lidköp. 95—04, rektor i Alingsås 04—22. På sin tid i Lidköp. led. av stadsfulln., drätselk. ordf. i elem.-lärov. f. ll., led. av kyrko- o. skolråd, verkst. dir. i A. L. Lidbecks vilken, led. av gasverksstyr. i Alingsås stadsfulln. 05—22, led. av drätselk. 09—19, ordf. 18—19; ordf. i gas-, vatten- o. elektr.-styr. 07—22, led. av styr. f. sparb. 21—22, led. av folkskolestyr. 09—22, led. av kyrkorådet. Förf. på uppdrag av stadsfulln. en minneskrift v. Alingsås stads 300 års minne.

CARL BJÖRKMAN †. Äg. t. egend. Ingestorp i Långhem. På sin tid Komm.-st. ordf., ordf. i pens.-nmd., led. av kyrko- o. skolråd, led. av dir. i N. Kinds brandst.-bol. Led. av Riksd. A. K. 20, sdn mer än 10 år lands-tingsman.

HERMAN PETERSON †. Förvalt. f. hotell a-b. i Norrköp. 67, när sprit-bol. bild. 98 dess disp. t. 15. Led. av stadsfulln. 76—10, dess ordf. 03—06 samt 09; mångårig led. av drät.-elk. samt dess ordf. 91—99. Har efterlämnat betydande testamentariska dispositioner f. stadens offentl. inst.

LARS LARSSON †. Började sin bana som arbetare o. avanc. t. förrman, ing. i slutet av 50-talet som deläg. i Hjulsjö bruk, förv. senare de stora bruken Bredsjö, Stjärnfors o. Ställdande vilka under hans ledning ringo en betydande utveckling till mötes. Byggede 82 den första långa kraft-ledn. t. gruva m. ändlös Hna i Sverige, löste 92 prakt. o. ekonom. lin-baneproblemet, o. 02 satte han i gång den första brikettugnen i vårt land. Inköpte senare Pershytte masugn som upparb. o. senare försäldes under högkonjunktur. — Har sdn dess varit bosatt i Stockholm.

ÅBJÖRN ANDERSSON †. Efter prakt. utbildn. övert. en mindre smedja o. utv. verksamheten samt kunde 82 starta en verkstad i Svedala, vilken under åren vuxit t. en betydande omfattning f. tillv. av lantbr.-maskiner samt senare spec.-maskiner f. tegel- o. torvind. m. m. Ombild. t. a-b. Åbjörn Andersson 91. V. ordf. i municip.-st. 1900—18, munic.-fullm. 07—18, led. av byggn.-nmd 1900—19, dess ordf. t. 07, ordf. i gatustr. 04—15, Jöurr. dir. i styr. f. a-b. Malmö Folkbanks avd.-kont. 06—17. i a-b. Ind.-banken 17—19, i Nord. hand.-banken sdn 19.

BERNHARD CARLSSON †. Avg.-ex. fr. Tekn. högsk. v. 88, anst. v. järnvägsarb. i Nordam. 79—82, v. Stat. järnv.-bygg. i Norrl. 88, v. järnv.-bygg. i Sydarn. 89—92, v. Gävle stads nya gasv.-byggn. 93; hamning. samt före-

FRANSKA MÖBLER. Forts. fr. sid. 405.

det var Boule, som drev denna speciella inläggningskonst till sin fulländning, och därför har också med rätta hans namn förbundits med densamma.

Det ville föremål av mer än vanlig art till för att möblera de stora palatsens interiörer, som ex. Gallerie d'Appollon i Louvre och Galerie des glaces i Versailles, föremål som med sina mått eller sin dekoration kunde markera sin tillvaro i rummet. Vad det förra beträffar utmärker sig sällan Boules arbeten för någon övernaturlighet. Det är fast mer det senare, som blivit huvudmonumentet för honom, det till vilket han väddat, då det gällt att framhäva möbelen i interiören. Sin verkstad hade han förlagd till själva Louvren, och därifrån utsände han sina huvudsakligen av byråer, skåp, bord, piedestaler och urhus bestående alster. Sittmöbler förekomma av helt förklarliga skäl ej. 1720 förhärjades hans verkstad av en ödeläggande eldsvåda, varvid de arbeten som voro under utförande, och hela det magasinerade lagret förstördes. Den återupprättades emellertid, och snart var verksamheten ånyo i gång.

Marketeriet var ingenting nytt. Redan egyptierna kände till det. Materialet som användes härfor, hade som redan antytts, växlat. Det nya och originella hos Boule var utförandet. Medan det vid vanligt möbelmarketeri rör sig om ett inarbetande av infällningarna i själva möbelen, är det hos Boule-möbler frågan om en ytbelädnad i viss mån jämförlig med faneret vad själva anbringandet beträffar, så att möbels huvudmaterial bilda kärnan och det rent dekorativa ett de synliga sidorna helt döljande skal. De mer eller mindre massivt uppbyggda pjäserna, av trä eller ebenholz, belades å synliga partier med sköldpadd, och i detta som botten inarbetades tenn eller annan metall i mönster av arabesker, scrolls och vegetativ art. Vad motiven f. ö. beträffar var Boule till en början rätt starkt influerad från Holland, marketeriets blomstringsland par préférence. Tennytorna fästa med tunna metallstift, dekorerades i sin tur medelst gravstickel i övertvägande växtmönster. Effekten av färgmotsättningen hos de två materialen, tennet och sköldpadden, var utmärkt. I de i metallen graverade mönstren inlades ibland svart emalj för att bättre framhäva deras konturer och möjligen höja

färgverkan vilken ytterligare markerades genom på träet under den halvtransparenta sköldpadden lagd färg, svart, röd eller brun, ibland blågrön. Senare imitatörer, som ej voro belättna med sköldpadden, använde tunna skivor av mera genomskinligt horn lagda på blå och vermillionfärgad botten. Helhetsverkan kunde bliva tämligen god men också motsatsen.

Längre fram under sin verksamhet, då beställningar kommo i riklig mängd, började Boule praktisera ett tillvägagångssätt, som åstadkom en besparing såväl av tid som material och bragte två nya facktermer boule och contre-boule eller premier- och contre-partie. Det hela bestod däri. att det i sköldpadden uttagna mönstret, som lämnade plats för det av metall, inlades i stället för att förut ha slopats i en motsvarande yta av metall, varvid det med metall inlagda kallades boule eller premier-partie, det med sköldpadd contre-boule eller contre-partie. Att få mönstren att passa ihop var ju ej svårt, då flera skivor sköldpadd och metall i lika antal, lades på varandra och samtidigt samma mönster uttogs i alla. Det blev följaktligen en korrespondens mellan mönstren i skivorna två och två emellan. Nr 3 a och 4 b å sid. 405 åskådliggöra bäst förhållandet. I 3 a, premier-boule, bildar sköldpadden botten och metallen det inlagda mönstret, i 4 b, contre-boule, är förhållandet det motsatta.

En huvudsaklig roll i Boule-möblernas dekoration spelar beslaget utfört i förgylld brons. Den här avbildade pendulen ger ett gott exempel härpå.

Det är rätt naturligt att en förmåga av Boules snitt ej skulle passera sin samtid obemärkt. Ej mycket över trettio år var han, då han 1673 av Ludvig XIV utnämndes till "premier ébénite de la maison royale", en utnämning, som kraftigt vittnar om det anseende han och hans verkstad redan nått. Som "de père" grundade han en tradition, som fyra hans söner efter varandra upptogo. Självt kitterade han det jordiska 1732. Åtskilliga imitatörer upptogo jämte sönerna hans fallna mantel, t. ex. Montigny och Levasseur, av vilka den senare i Louvremuséet i Paris representeras av bl. a. ett par skåp. Ingen av efterföljarna har dock tillnärmelsevis nått den skicklighet, varmed Boule "le père" utövade sin verksamhet.

ENGELSKA STATSMÄN. (Bilder å sid. 408).

Den indiska frågan har föranlett en uppseendeväckande engelsk ministerkris i det att Indiens minister i England, statssekreteraren *Montagu* demissionerat. Ställningen anses synnerligen osäker för Englands styresman i Indien, vice konung *lord Reading*. Orsaken till krisen är ett av *lord Reading* inspirerat manifest, vari den indiska regeringen bl. a. kräver att engelska regeringen under Orientkonferensen skall företaga en revision av Sevrestraktaten och tillförsäkra Turkiet ekonomisk och politisk oavhängighet såsom suverän stat. De muhammedanska indierna, som voro med att under kriget bringa England kraftigt bistånd,

ha med stigande förbittring såsom enda resultat av sina offer sett, att Turkiets makt brutits och att deras trosfränder där förkrossats genom en utarmande fred. I dessa synpunkter stödjas de även av de indiska hinduerna. Manifestets publicerande på sätt som ske till utan *Montagus* rådgörande med övriga kabinetsmedlemmar har gjort ett utomordentligt pinsamt intryck. Man är allmänt ense om att betrakta det inträffade såsom en desavouering av den engelska regeringen och att *Montagus* avgång därför var oundviklig. Ävenledes förefinnes en kraftig opinion för *lord Readings* hemkallande, när han icke på tillfredställande sätt anses fylla sitt uppdrag att upprätthålla ordningen i Indien.

(TILLHÖR VECKANS PORTRÄTTGALLERI.)

stånd. f. vatt. o. gasv. i Karlstad 94—1900; bygn.-chef o. stadsing, i Linköping sdn 01. Stry.-led. i Fören. f. Idrottens befrämj.

AXEL BELFRAGE †. Stud. 63, med. lic. 71; stadsläk. i Ulriceh. 72—82, 2. bat.-läk. v. Västg. reg. 77—82, 1. bat.-läk. v. Bohusl. reg. 82, v. Jönk. reg. 83—86. Stadsläk. i Gränna 83—86, prov.-läk. i Tanums distr. 86—91, i Söderh. distr. 91—06.

PETER ROMBERG †. Stud. 63, fil. kand. 73, e. o. lär. i Karlskr. 73—88, adj. där 88—11. Led. av Riksd. A. K. 91—93. Dir. v. Livränteanst. 11—20.

EDVARD ANDERSSON †. Stud. 81, hovr.-ex. 86, ff. kr.-fogde i Jämtl. ö. fögd. 87, landskont. i Nyköping 93, kr.-fogde i Rekarne fögd. sdn 96. Stadsfullm. i Eskilstuna 13—19, tillsyn.-man v. kronohäkt. 1900—18, ordf. i tax.-nmd sdn 96, led. av skollstyr. 14—18, av kyrkorådet sdn 14. Ordf. i länet arbetsförmedl. sdn 11.

PER ENGSTRÖM †. Stud. 07, tandläk.-ex. 12, prakt. å Djuvholm 12—19, då han ss. Sver.-Amer. stift. stipend. företog en studieresa t. För. Stat. Promover. v. Filadelf. univ. t. Doct. of Dental surgery 20; återv. s. å. t. Sverige o. återupptog sin praktik. nu i Stockholm. På sin tid led. av styrelse f. Sv. tandläk.-förb. o. Sv. tandläk.-fören., i den sistn. skattmäst. o. senare sekr.

FRANSK BOKUTSTÄLLNING. (Bild å sid. 409.)

Som bekant har fransmännen under de senare åren livligt agiterat för återinförande av det så viktiga kulturpråket franskan i våra skolor. Den rikhaltiga bokutställning, som nu anordnats i Konstakademien, Stockholm, av Paris störste förläggare, omfattar 8,000 arbeten. Såsom ledare har M. Meinguet hitrest.

Bokbindarekonsten står alldeles särskilt högt i Frankrike, i synnerhet när det gäller en stark inbindning. Geografiska arbeten och kartor torde väl vara det specialfack där fransmännen dessutom intaga en ledande ställning.

STOCKHOLMS STADS NYA SIGILL
OGH MÄRKE komponerade av artisten
Yngve Berg.

Efter fotografier. — Klisché: Gots, Gbg.

STOCKHOLMS STADSKANSLI

Stockholms stads sigill och vapen har under senaste tider varit underkastade rätt så stora och godtyckliga förändringar och det ena efter det andra mer eller mindre vackra och stilrenliga har kommit till användning på stadens officiella brevpapper och stämpelar utan att något av dem blivit bestämt fastställt som varande Stockholms stads. Antagligen i samband med inflyttningen i nya Stadshuset och efter en ingående utredning rörande stadens gamla sigill som verkställdes av fil. lic. Ivar Simonsson, ha nu emellertid vederbörande, som i detta fall torde vara borgarrådet gått i författning om införande av ett nytt enhetligt sigill och märke för samtliga stadens verk och inrättningar. Det nya märket, som komponerats av artisten Yngve Berg, bär inom den yttre ramen av gammaldags bokstäver bilden av Stockholms gamla skyddshelgon S:t Erik, använd under århundradens lopp på en mångfald föregående stämpelar och sigill och är som synes synnerligen lyckat ur skönhetsynpunkt och icke minst genom sin lugna värdighet och stilrenhet.

En förhärjande och av allt att döma anlagd eldsvåda har under natten till och den 19 mars rasat på Kungsholmen i Stockholms. Det var firman *Norstedt & Söners stora magasinupplag* av böcker och papper på Kungsholmen vilket nedbrann till grunden trots ett intensivt släckningsarbete under brandchefen Svinhuvuds eget befäl. Branden observerades av en förbipasserande sent på kvällen men vid brandkårens ankomst blev det genast klart att byggnaden och innehåll voro tillspillogivna. Försäkringssumman för det brunna uppgår till 1,260,000 kronor.

ENGELSKA KOALITIONS- REGERINGEN.

Forts. fr. sid. 403.

ning gjort sig kännbar inom koalitionspartiet och den extrema gruppen inom högern har krävt att koalitionen skulle upplösas, nya val utlysas och de olika partierna gå fram vart och ett för sig. Häremot har den moderata högergruppen ställt sin önskan att parlamentsvalet och den därmed sammanhängande nya regeringsbildningen måtte uppskjutas till efter Genuakonferensen för att Englands ställning på densamma icke måtte försvagas. Denna försonliga hållning har intagits av såväl högerns ledare *Chamberlain* som av annan av det konservativa partiets främste män, lordkanslären lord Birkenhead.

Krisen står ännu olöst och har ytterligare tillspetsats genom de med den indiska frågan följande svårigheterna.

Pressfoto.

Klisché: Gots, Gbg.

LÖJTNANT THÖRNBLADS FALLSKÄRMSUTSPRÅNG vid uppövningen i Stockholm den 19 mars.

Foto Svinhuvud, Sthlm.

NORSTEDT OCH SÖNERS PAPPERS- OCH BOKLAGER-MAGASIN vid Frihamnsplan å Kungsholmen i Stockholm ödelagt.

Klisché: Gots Bildbyrå & Klischéanstalt, Gbg.